

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспарды бекіту туралы

Шығыс Қазақстан облысы Күршім аудандық мәслихатының 2026 жылғы 18 маусымдағы № 54/9-VIII шешімі

Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Жайылымдар туралы" Заңының 8-бабының 1)-тармақшасына, 13-бабына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 "Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 29 сәуірдегі № 145 "Ауыл шаруашылығы жануарларын жаюдың үлгілік қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2024 жылғы 29 шілдедегі № 263 "Жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі үлгілік жоспарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес, Күршім аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Осы шешімнің қосымшасына сәйкес Күршім ауданы Құйған ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар бекітілсін.

2. Күршім аудандық мәслихатының 2023 жылғы 26 желтоқсандағы № 14/13-VIII "Құйған ауылдық округі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі 2023-2024 жылдарға арналған жоспарын бекіту туралы" шешімінің күші жойылды деп танылсын.

3. Күршім аудандық мәслихатының 2021 жылғы 27 желтоқсандағы № 14/13-VII "Құйған ауылдық округі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі 2021-2022 жылдарға арналған жоспарын бекіту туралы" шешімінің күші жойылды деп танылсын.

4. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Күршім аудандық мәслихатының төрағасы

К. Бахтияров

Күршім аудандық
мәслихатының
2026 жылғы 18 маусымдағы
№ 54/9-VIII шешіміне
1-қосымша

Күршім ауданы Құйған ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар

1. Осы Күршім ауданы Құйған ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар (бұдан әрі-Жоспар) Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Жайылымдар туралы" Заңының 8-бабының 1) тармақшасына, 13-бабына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 "Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 29 сәуірдегі № 145 "Ауыл шаруашылығы жануарларын жаюдың үлгілік қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2024 жылғы 29 шілдедегі № 263 "Жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі үлгілік жоспарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес әзірленді.

2. Жоспар жайылымдарды ұтымды пайдалану, азыққа деген қажеттілікті орнықты қамтамасыз ету және жайылымдардың тозу процестерін болдырмау мақсатында қабылданады.

3. Жоспарды әзірлеген кезде мыналар ескеріледі:

1) осы Жоспарға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ауданның жер балансының және мемлекеттік жер кадастрының ақпараттық жүйесінің деректері;

2) осы Жоспарға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жайылымдарды геоботаникалық зерттеп-қарау мәліметтері;

3) Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 3 ақпандағы № 35 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19987 болып тіркелген) бекітілген Мал қорымдарының (биотермиялық шұңқырлардың) тізілімін жүргізу қағидаларына сәйкес қалыптастырылатын мал қорымдары (биометриялық шұңқырлар) туралы мәліметтер;

4) осы Жоспарға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жайылымдық инфрақұрылым объектілері туралы және ауыл шаруашылығы жануарларын айдап өтуге арналған сервитуттар туралы мәліметтер;

5) осы Жоспарға 4-қосымшаның 1-кестесіне сәйкес нысан бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының иелерін көрсете отырып, оларды сәйкестендіру дерекқорынан алынған ауыл шаруашылығы жануарлары басының саны туралы деректер;

6) осы Жоспарға 4-қосымшаның 2-кестесіне сәйкес нысан бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының түрлері мен жыныстық жас топтары бойынша қалыптастырылған үйірлердің, отарлардың, табындардың саны туралы деректер;

7) осы Жоспарға 4-қосымшаның 3-кестесіне сәйкес нысан бойынша шалғайдағы жайылымдарда жаю үшін ауыл шаруашылығы жануарлары басының саны туралы мәліметтер;

8) екпе және аридтік жайылымдарда, орман, су қорлары мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жерлерінде ауыл шаруашылығы жануарларын жаю ерекшеліктері туралы деректер (Күршім ауданы Құйған ауылдық округі бойынша екпе және аридті жайылымдардың болмауына, сондай-ақ орман, су қорлары жерлерінде және ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда мал жаюдың болмауына байланысты жоқ);

9) осы Жоспарға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары;

10) мал шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат (мал шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат Шығыс Қазақстан облысының ветеринария басқармасының "Күршім-Вет" ШЖҚ КМК тарапынан ұсынылған және 1-қосымшада 3-кесте, 4-қосымшада 1-кесте, 2-кесте, 3-кесте қамтылған. Өсімдік шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат Шығыс Қазақстан облысы бойынша "Жерлерге зерттеп-қарау жұмыстарын жүргізу мемлекеттік институты" ШЖҚ КМК филиалы тарапынан ұсынылған және 2-қосымшада қамтылған).

4. Жоспарда мынадай қосымшалар қамтылған:

1) Күршім ауданы Құйған ауылдық округі аумағында жайылымдардың жер санаттары бөлінісінде орналасу схемасы (картасы), онда жайылымдардың шекаралары, алаңдары мен түрлері, оның ішінде шалғайдағы, маусымдық, құрғақ және екпе жайылымдар, (Күршім ауданы Құйған ауылдық округі бойынша шалғайдағы, маусымдық, аридті және екпе жайылымдар жоқ), жер учаскесіне құқық белгілейтін және сәйкестендіру құжаттарының негізінде олардың меншік иелері немесе жер пайдаланушылар туралы мәліметтер көрсетіледі;

2) жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халықтың мұқтаждығына арналған жайылымдар, оның ішінде қоғамдық жайылымдар белгіленген схема (карта), онда жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халықтың мұқтаждығына арналған жайылымдардың, оның ішінде қоғамдық жайылымдардың шекаралары мен алаңдары көрсетіледі;

3) ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары көрсетілген схема (карта), онда жайылымдарды геоботаникалық зерттеп-қарау негізінде ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары көрсетіледі;

4) ауыл шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар, мал айдайтын трассалар және жайылымдық инфрақұрылымның өзге де объектілері, сондай-ақ мал қорымдары (биометриялық шұңқырлар) белгіленетін схема (карта), онда ауыл

шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар, мал айдайтын трассалар, жайылымдық инфрақұрылым объектілері, мал қорымдарының (биометриялық шұңқырлардың) орналасқан жері көрсетіледі;

5) жайылымды пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдар белгіленген схема (карта);

6) суды тұтыну нормасына сәйкес жасалған су көздеріне (көлдерге, өзендерге, тоғандарға, қазандарға, суару немесе суландыру каналдарына, құбырлы немесе шахта құдықтарына) қол жеткізу схемасы, онда жануарлардың су көздеріне қарай жүріп-тұру маршруттары көрсетіледі;

7) ауыл шаруашылығы жануарларының басын шалғайдағы жайылымдарға орналастыру схемасы, онда ауыл шаруашылығы жануарларының басын орналастыруға арналған шалғайдағы жайылымдардың шекаралары мен алаңдары көрсетіледі

8) ауылдық округке кіретін ауылдық елді мекендер арасында жайылымдарды жобалық бөлу (қайта бөлу), онда жайылымдармен қамтамасыз етілмеген жеке және заңды тұлғалардың ауыл шаруашылығы жануарларының басы үшін ауылдық округтің ауылдық елді мекендері арасында жайылымдарды бөлу (қайта бөлу) схемасы көрсетіледі (ауылдық елді мекендерде жайылымдардың жетіспеуіне байланысты жайылымдарды қайта бөлу жүргізілмейді);

9) Күршім ауданы Құйған ауылдық округі аумағында жайылымдарды ұтымды пайдалану үшін қажетті талаптар:

"Жайылымдардың жалпы алаңына түсетін жүктеменің шекті рұқсат етілетін нормасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 3-3/332 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11064 болып тіркелген) сәйкес жайылымдардың жалпы алаңына түсетін жүктеменің шекті рұқсат етілетін нормасын сақтау;

жайылым айналымын және суды пайдалану көздерін ескере отырып жайылымдарды пайдалану;

жайылым алаңдарын жекеленген өріс учаскелеріне бөлу;

жайылым учаскелерін жыл маусымдары бойынша кеңістікте және уақытпен (маусым, жыл ішінде) кезектестіру;

жайылым айналымы учаскелерінің бірін жайылымсыз және ауыл шаруашылығы жануарларынсыз жыл сайын қалдыру.

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
1-қосымша

Күршім ауданы Құйған ауылдық округі жер балансының және мемлекеттік жер кадастрының ақпараттық жүйесінің деректері

№ 1-кесте. Күршім ауданы Құйған ауылдық округі жайылымдарын жерлердің санаттары бойынша бөлу, гектар

Ауылдық округтердің атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Жерлер санаттары							
		ауыл шаруашылығы мақсатындағы	елді мекендердің	өнеркәсіп, көлік және өзге де ауыл шаруашылығы мақсатындағы емес	ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың	орман қорының	су қорының	босалқы жер	Жерлер жиыны
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Құйған ауылдық округі	635255000	162689	260	11244	0	15797	0	0	189990
		23190	395	1754	0	2151	0	0	27490
Барлығы		185879	655	12998	0	17948	0	0	217480

Құйған ауылдық округі Күршім ауданы Шығыс Қазақстан облысының Күршім ауданының батыс бөлігінде орналасқан. Шығыс Қазақстан облысының Күршім ауданы Құйған ауылдық округінің жерлері Негізгі және Шатыспалы учаскелерімен ұсынылған, кадастрлық квартал 05-072-010, 05-072-044.

Әкімшілік орталығы - Құйған ауылы.

Құйған ауылдық округінің жерлері оңтүстік-батысында және батысында

Мемлекеттік орман қорымен, солтүстік-батысында - Бұқтырма су қоймасымен, шығысында - Құйған ауылдық округінің жерлерімен, оңтүстігінде - Сарыөлен ауылдық округінің жерлерімен шектеседі.

Зерттеу шегінде Негізгі учаскенің ауданы 87769 га, оның ішінде ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер - 79456 га, өзге де жерлер - 8379 га. Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер жайылымдар - 52154 га, шабындықтар - 3430 га, егістіктер - 23709 га, бақтар - 97 га болып ұсынылған. Өзге де жерлер құрамында: бұталы өскіндер - 1613 га, ағаш-бұталы өскіндер - 2359 га, қамыс батпақтары - 180 га, тау жыныстарының шығындылары - 2902 га, елді мекендер - 1033 га бөлінген.

Іздестіру жұмыстары жүргізілген аумақтың жалпы ауданы 107534 га құрады, оның ішінде ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер 99155 га, өзге де жерлер - 8379 га.

Жерлер санаттары бойынша төмендегідей бөлінеді:

Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер жайылымдар - 71919 га, шабындықтар - 3430 га, егістіктер - 23709 га, бақтар - 97 га болып ұсынылған. Өзге де жерлер құрамында: бұталы өскіндер - 1613 га, ағаш-бұталы өскіндер - 2359 га, қамыс

батпақтары - 180 га, тау жыныстарының шығындылары - 2902 га, елді мекендер - 1033 га бөлінген.

Әкімшілік-аумақтық бөлініс бойынша Құйған ауылдық округінде Күршім ауданы 3 елді мекен бар.

Жайылымдардың негізгі пайдаланушылары ШҚО Күршім ауданы Құйған ауылдық округінің тұрғындары: Құйған ауылы, Қайыңды ауылы, Қайнар ауылы болып табылады.

Құйған ауылы облыс орталығы Өскемен қаласынан 200 км қашықтықта орналасқан.

№ 2-кесте. Елді мекеннің жайылымдарын бөлу, гектар

Р/с №	Ауылдық округтің атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Ауылдық округтің атауы	Жайылымдардың жалпы алаңы, гектар	Жайылымдардың алаңдары мен түрлері					
					жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаяу бойынша халық мұқтажын қанағаттандыруға арналған, гектар	көпшілік пайдаланатын, гектар	шалғайдағы, гектар	маусымдық, гектар	аридтық, гектар	екпелі жайылымдар, гектар
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Құйған ауылдық округі	635255100	Куйған ауылы	22762 + 151292	5227,0	00	144561	354 + 777	000	000
2		635255205	Чердожк ауылы		9776,0					
3		635255200	Кайнар ауылы		1150,0					
4		635255205	Карабулақ ауылы		1344,0				0	0
5		635255400	Кайыңды ауылы		2036,0				0	0
6		635233116	Тоскайын ауылы		3402,0				0	0
7		635233400	Теректы булақ ауылы		5427,0	0			0	0
Барлығы:				174054	28 362	0	144561	1131	0	0

Құйған ауылдық округі Күршім ауданы ШҚО жергілікті тұрғындарының мал жаюына 28362 гектар берілген.

Жайылымдардың негізгі пайдаланушылары ШҚО Күршім ауданы Құйған ауылдық округінің Құйған, Чердожк, Қайнар, Қарабұлақ, Қайыңды, Тосқайың, Теректібұлақ ауылдарының тұрғындары болып табылады.

№ 3-кесте. Жер учаскесіне құқық белгілейтін және сәйкестендіру құжаттары негізінде меншік иелері мен жер пайдаланушылар туралы мәліметтер

Р/с №	Меншік иелерінің, ж е р пайдаланушылардың атауы	БСН/ЖСН	Жер учаскесінің кадастрлық нөмірі	Жайылымдар алаңы , гектар
1	Абикенов Арман Камбарбекулы	850113301841	05-072-044-157	250,20
2	Адрышев Алтай Калкенович	700611301670	05-072-010-172	50,00
3	Алибекұлы Сырым	940712350756	05-072-044-209	406,70
4	Амирханова Мансия Манаповна	550516400233	05-072-010-290	840,30
5	Амренов Кенжегалии Калиякперович	691006302182	05-072-010-246	1528,80
6	Амренов Кенжегалии Калиякперович	691006302182	05-072-010-282	44,65
7	Арпабаев Асылбек Каримжанович	730613300113	05-072-010-189	87,90
8	Ашимов Мубарак Кенесханович	650309300450	05-072-010-300	518,70
9	Базарбай Оразбек	850623399092	05-072-010-122	1000,00
10	Базарбай Оразбек	850623399092	05-072-010-274	405,90
11	Базарбай Оразбек	850623399092	05-072-010-281	1287,40
12	Базарбай Оразбек	850623399092	05-072-010-296	1029,23
13	Базарбай Оразбек	850623399092	05-072-044-192	1100,00
14	Батырханов Серікқали Какенұлы	680731301032	05-072-010-001	404,00
15	Бахтияров Алибек Калирахимович	690421300982	05-072-044-210	353,80
16	Бейсебаев Алибек	540326300292	05-072-010-003	274,00
17	Бейсебаев Алибек	540326300292	05-072-010-175	400,00
18	Бейсебаев Алибек	540326300292	05-072-010-280	215,60
19	Бейсебаев Алибек	540326300292	05-072-010-299	1011,26
20	Бекбосынов Қаирғазы	451007300162	05-072-010-121	60,00

21	Беспаев Әділбек Кумашевич	611010300827	05-072-010-089	72,00
22	Биекенов Каиржан Канапьянович	650611300254	05-072-010-155	47,50
23	Бөкеев Қуаныш Дүсіпбекұлы	700101310815	05-072-010-041	101,00
24	Букенев Нұрбек Мизамиевич	570510300367	05-072-010-009	101,00
25	Донбаев Болат Мырзабекович	720515300098	05-072-010-040	153,00
26	Донбаев Болат Мырзабекович	720515300098	05-072-010-165	63,90
27	Донбаев Болат Мырзабекович	720515300098	05-072-010-166	110,00
28	Дюсупов Сиявуш Базылканович	790827300435	05-072-010-263	802,10
29	Есембаев Асхат Кенжеханович	710604302355	05-072-010-124	70,00
30	Есембаев Асхат Кенжеханович	710604302355	05-072-010-311	592,30
31	Есмуханбетов Жумағалий	520411300171	05-072-010-196	411,50
32	Жакупова Шарману Рахметулиновна	420611400709	05-072-010-046	127,50
33	Жақсылық Қопан	510415302821	05-072-044-130	368,40
34	Журагатова Айнур Токтаркановна	680117400141	05-072-010-202	59,70
35	Журагатова Айнур Токтаркановна	680117400141	05-072-044-164	516,90
36	Зуханай Елтай	660920399097	05-072-010-253	265,70
37	Исембаев Кадыр	660103401615	05-072-010-038	59,50
38	Кабдуллин Аргынбек Ахманович	650126302610	05-072-044-199	1256,60
39	Кабдығалиев Мурат Кибатолдаевич	621015300211	05-072-044-136	560,60
40	Кайлюбаев Нуржан Сеитканович	861202302372	05-072-010-315	277,68
41	Кайсаров Токтарбек Жансарбаевич	611227301607	05-072-010-284	68,56
42	Калиев Джанболат Титанович	660610300354	05-072-044-172	520,00
43	Калиев Дулат Талгатович	900715301688	05-072-044-187	748,40
44	Камзанов Бакытбек Кайролдаевич	690301303429	05-072-044-083	356,80

45	Катпанова Гульнара Кабдылашимовна	591102401885	05-072-010-113	2661,80
46	Катпанова Гульнара Кабдылашимовна	591102401885	05-072-010-114	2241,00
47	Кенжекканов Бейбет Назырканович	670102302128	05-072-044-119	80,40
48	Кустубаева Раушан Саветбековна	660103401615	05-072-010-201	500,00
49	Кутешов Бауыржан Еспосынович	650228302467	05-072-010-200	60,20
50	Кырыкбаев Кабдулла Рахметкалиевич	541228300024	05-072-010-295	336,11
51	Қалиақперов Д а р х а н Кенжеғалиұлы	960508351075	05-072-010-294	644,86
52	Қапдығалым Бейсен	850808399127	05-072-044-207	276,20
53	Қойчубаев Мұрат Токенұлы	701202300849	05-072-010-018	62,00
54	Қопан Сенбі	850413351373	05-072-044-213	695,80
55	Қосантаев Кенжебек Сейітәшімұлы	630826301911	05-072-010-021	75,40
56	Манап Бейсенбек	910817302424	05-072-010-205	240,30
57	Масалиев Арынбек Айнұхатович	740104302421	05-072-010-293	786,99
58	(басшысы Ербол Уалғалиевич Маусеитов) "Жұлдыз" шаруа қожалығы	640906301650	05-072-010-160	39,80
59	Мяселов Жеңіспек Құсайынұлы	5072044116	05-072-044-116	502,00
60	Молдабаев Уальбек	540130301443	05-072-010-057	52,60
61	Мукаев Канат Кайратович	890626301421	05-072-010-309	186,86
62	Мухаметжанов Т а л г а т Мухаметканович	700304300168	05-072-044-242	266,00
63	Нечаева Анна Ивановна	500227401132	05-072-044-074	200,00
64	Нурахметов К а б и д е н Тлеуканович	600101321384	05-072-010-025	187,20
65	Нургазин Адылкан	291020300238	05-072-010-209	60,40
66	Нургапасов Нуржан Нургапасович	760714300990	05-072-010-310	81,40

67	Нуржапарова Роза Черияздановна	681121402083	05-072-010-306	610,00
68	Өмір Оразбек	590102399183	05-072-044-212	700,70
69	Оразбекова Гульназ Аметкалиевна	731208400295	05-072-044-224	337,90
70	Омаров Болат Кабдгалиевич	630716300330	05-072-010-288	230,20
71	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевна	731208400295	05-072-010-068	56,00
72	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевна	731208400295	05-072-010-265	315,70
73	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевна	731208400295	05-072-010-266	791,00
74	Оскембаева Гульнар	550517400506	05-072-010-091	360,00
75	Өмір Оразбек	590102399183	05-072-010-305	48,90
76	Раимханов Талгат Асылгазинович	650323301297	05-072-010-277	500,00
77	Раимжанов Ануарбек Кананович	560127300571	05-072-010-053	50,00
78	Рахимов Сеитбек Коржинбаевич	560127300571	05-072-010-116	900,00
79	Рахимов Сеитбек Коржинбаевич	560127300571	05-072-010-260	200,00
80	Рахимов Сеитбек Коржинбаевич	650213302584	05-072-010-261	622,30
81	Рышпаков Қайрат Қабайұлы	720302302494	05-072-010-034	160,00
82	Садуов Бауржан Оразбекович	570104300439	05-072-010-169	290,00
83	Саукабаев Орынтай Чериязданович	570104300439	05-072-010-011	119,00
84	Саукабаев Орынтай Чериязданович	570104300439	05-072-010-012	153,50
85	Саукабаев Орынтай Чериязданович	570104300439	05-072-010-244	120,00
86	Сейсеке Жидай	580118399072	05-072-044-193	299,80
87	Сейсеке Жидай	580118399072	05-072-044-265	296,20
88	Сабырбаев Жанибек	560425300145	05-072-044-194	506,40
89	Сатбаев Берик Мадениетович	790630300662	05-072-044-173	750,00
90	Сулейменова Салтанат Кумаровна	830923401898	05-072-044-208	414,20
91	Сейткамза Берик Мейрамканулы	860210302482	05-072-044-129	503,30

92	Секишев Медет Женисович	780921301551	05-072-010-267	139,60
93	Сексембаев Айдар Ұатқанұлы	700217301202	05-072-044-120	4640,00
94	Сексембаев Айдар Ұатқанұлы	700217301202	05-072-044-121	4425,50
95	Скаков Ержан Оканович	630115303308	05-072-010-256	124,00
96	Слямов Ерланбек Дусупханович	610923300471	05-072-010-032	141,50
97	Сырымбаев Елтай Кәлімжанұлы	540101301198	05-072-010-197	80,00
98	Сыдық Самғау	810501399051	05-072-044-138	281,60
99	Тайниғазынов С а м а т Тайниғазыұлы	870825401614	05-072-044-250	240,60
100	Тапалов Қудайберген Пазылқанұлы	561203300389	05-072-010-049	97,90
101	Таупихов Данияр Сагидолжанович	881109301898	05-072-010-314	91,40
102	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-115	168,20
103	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-140	75,00
104	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-142	60,10
105	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-143	193,60
106	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-144	137,20
107	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-145	320,20
108	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-146	500,00

109	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-147	379,10
110	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-148	793,00
111	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-149	1051,70
112	"Қайнар-АЙДОС" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	040540001697	05-072-010-152	464,20
113	"Отей ВК" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	60840021349	05-072-010-130	1318,30
114	"Отей ВК" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	060840021349	05-072-010-131	2829,00
115	Токтаганов Кымбатбек Азимханович	670108301569	05-072-044-090	1173,20
116	Тонашанов Манарбек Бердыгожыұлы	640218300464	05-072-010-071	64,00
117	Туяков Қрыкпай	531201300540	05-072-044-106	500,00
118	Тынышбаева Кульбаран	550519400110	05-072-010-251	85,50
119	Чупенов Марат Хадылович	840515300490	05-072-002-001	80,00
120	Ысқақ Мұрат	860210399089	05-072-044-178	500,00
121	Ысқақ Мұрат	860210399089	05-072-044-189	540,40
	Барлығы:			60046,30

№ 4-кесте. Жайылымдарды бөлу

Р/с№	Ауылдық округтің атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Елді мекеннің атауы	Ауыл шаруашылығы жануарлары үшін қажетті жайылым алаңы, мың гектар			Қоғамдық жайылымдар алаңы, мың гектар
				Ірі қара мал	Ұсақ мал	Жылқылар	
1	2	3	4	5	6	7	9
1		635255100	Куйган ауылы	2,528	3,809	2,115	5,227

2	Құйған ауылдық округі	635255400	Қайыңды ауылы	3,473	1,955	4,464	2,036
3		635255200	Қайнар ауылы	0,879	0,675	0,612	1,130
4		635255205	Қарабулақ ауылы	0,315	0,485	0,747	1,344
Барлығы:				7,195	6,924	7,938	9,757

Жоспар жайылымдарды ұтымды пайдалану, азыққа деген қажеттілікті тұрақты қамтамасыз ету және жайылымдардың тозу процестерін болдырмау мақсатында қабылданды.

2025 жылғы 1 қаңтарға Күршім ауданының Құйған ауылдық округінде халықтың жеке ауласында: ірі қара мал - 959 бас, ұсақ мал - 3939 (қой) + 676 (ешкі) бастар, жылқы - 882 бас бар.

Құйған ауылында:

ірі қара мал - 337 бас, ұсақ мал - 2201 (қой) + 338 (ешкі) бас, жылқы - 235 бастар.

Құйған ауылының жайылым алаңы - 5227,0 гектар.

Қайыңды ауылында:

ірі қара мал - 463 бас, ұсақ мал - 1045 (қой) + 258 (ешкі) бастар, жылқы - 496 бас.

Қайыңды ауылының жайылым алаңы - 2036,0 гектар.

Қайнар ауылында:

ірі қара мал - 117 бас, ұсақ мал - 400 (қой) + 50 (ешкі) бас, жылқы - 68 бас.

Қайнар ауылының жайылым алаңы - 4819,5 гектар.

Қарабұлақ ауылында:

ірі қара мал - 42 бас, ұсақ мал - 293 (қой) + 30 (ешкі) бас, жылқы - 83 бас.

Қарабұлақ ауылының жайылым алаңы - 1343,7 гектар

2025 жылғы 1 қаңтарға Күршім ауданының Құйған ауылдық округінде Ш/Қ және ЖШС: ірі қара мал - 959 бас, ұсақ мал - 3939 (қой) + 676 (ешкі) бас, жылқы - 882 бас.

№ 5-кесте. Қосымша қажет етілетін жайылымдар

Р/с №	Босалқы жерлерден қажет етілетін қосымша жайылымдар, мың гектар	Қосымша берілетін жайылымдар	
		жа й ы л ы м пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдар, мың гектар	жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халық м ұ қ т а ж ы н қанағаттандыру мақсатында резервке қойылуға тиіс жайылымдар, мың гектар
1.	12,300	12,300	-

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және

1. ӨСІМДІК ЖАМЫЛҒЫСЫ

Зерттелетін аумақтың аумағы шөлейтті құрғақ дала зонасына жатады, оның өсімдік жамылғысы тік белдеу - тау етегіндегі жазық және аласа таулы массив – Нарым жотасының солтүстік-шығыс бөлігінде қалыптасқан.

Өсімдік жамылғысы флораның жартылай шөлді бұталы жартылай бұталы элементтерінің кең таралуымен сипатталатын құрғақ дала және шөлейт (шөл-дала) өсімдіктерімен, ал құрғақ дала зонасында - дала зонасында - тығыз дәнді дақылдармен ұсынылған.

Орта және аласа таулы аймақтарда өсімдік жамылғысы қызыл қауырсынды шөптер, түкті қауырсынды шөптер және ойықты бетегелер басым дәнді жайылымдар топтарымен ұсынылған; тікенді итмұрын, бұталы қараған және шалғындары басым бұталы жайылымдар топтары; жусан басым жусан жайылымдарының топтары ақ дерлік лессинг тәрізді жайылымдар.

Шөптесін өсімдіктердің ішінде бетеге мен тырса басым орын алады. Олар оңтүстік кара топырақтарда, кара қоңыр және ашық қоңыр топырақтарда өседі.

Орта таулы және аласа таулы ойпаңдарда өсімдік жамылғысы кірпі мен чий қауымдастықтары басым дәнді жайылымдармен ұсынылған.

Шалғынды-кара топырақты және шалғынды-кара-қоңыр кәдімгі сазды топырақтарда кездеседі.

Тау бөктеріндегі әлсіз толқынды жазықтар бойында кәдімгі ашық қоңыр және аз дамыған ашық қоңыр сазды топырақтарда мынадай топтар кездеседі: түкті қауырсынды шөптер басым дәнді жайылымдар; бетегелі бетеге басым дәнді жайылымдар; Сент-Джон сусласы басым бұталы жайылымдар; ақ жусан мен ақ топырақты жусан басым жусанды жайылымдар.

Тау бөктеріндегі жазық пен Күршім өзені аңғарының ойпаңында ши-волоснецовтар, ши-жусанды және жусанды жайылымдардың топтары жиі кездеседі, көкпек жайылымдарының топтары басым сұр аққулар Бұқтырма су қоймасының жағасында және тау бөктеріндегі жазықтың ойпатында кездеседі.

2. НЕГІЗГІ АЗЫҚТЫҚ, ЖЕУГЕ ЖАРАМСЫЗ, УЛЫ ЖӘНЕ ДӘРІЛІК ӨСІМДІКТЕРДІҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ

2.1. Азықтық өсімдіктер

Түкті қауырсын (тырса) - биіктігі 50-80 см болатын көпжылдық тығыз бұталы шөптесін шөп. Көктемде ол көптеген ксерофильді дәндерден кеш өсе бастайды, сондықтан оның кебуі әлдеқайда кешірек жүреді. Басқа қауырсынды шөптерден

жоғары өнім береді, ал масақ басына дейін шабылған кезде бірінші шабылған массаның 50% дейін отава береді, ал отава негізінен жапырақтардан тұрады. Көктемде жапырақтарды жылқылар жақсы жейді және тез салмақ қосады. Гүлденудің соңынан бастап оны әрең жейді. Ірі қара мал жылқыларды, қойларды және ешкілерді азырақ жейді олар оны жас кезінде ғана қанағаттанарлықтай жейді. Күзгі отава өте нәзік және оны барлық жануарлар жақсы жейді.

Бұл қауырсынды шөптің кемшіліктеріне оның гүлденуінің соңынан бастап қойларға зияндылығы жатады, өйткені жүнге түскен қылшықтар оны бітеп қана қоймайды, сонымен қатар теріні тесіп, жануардың бұлшықет тініне еніп, оның сарқылуына және тіпті өліміне әкеледі. .

Борозды бетеге (бетеге) - биіктігі 30-60 см болатын көпжылдық тығыз бұталы дәнді дақылдар, көптеген базальды жапырақтары бар қуатты тығыз қопсытқыштар түзеді.

Мамыр-маусым айларының аяғында гүлдейді, гүлдегеннен кейін ол кебе бастайды және толық піскен кезде сарғайып, кедір-бұдыр шөпке айналады. Барлық ыстық жаз тыныштықта болады және қайта өспейді. Температураның төмендеуімен және алғашқы жаңбырдың түсуімен көктемдегідей биіктікке дейін өсетін базальды жапырақтардың массасы пайда болады.

Жайылымда оны жануарлардың барлық түрлері, әсіресе жылқылар жақсы жейді, тек түйелер оны қанағаттанарлықтай жейді. Гүлдену басталғаннан бастап, әсіресе пісу кезеңінде ол нашар жейді, ал жазда тек базальды жапырақтар жейді. Дала және жартылай шөлейт жағдайында бетегелі жайылымдар жиішөпте шабылады.

Кәдімгі қамыс - биіктігі 2,5-тен 9 м-ге дейін, орташа биіктігі 2 м-ге жуық тамырсабақты шөп. Жас кезінде қамыстың құрамында қант көп болады, бұл кезде жылқылар мен ірі қара малдар оны өте ықыласпен жейді. Оны қойлар, ешкілер, түйелер азырақ жейді. Алайда, дүрбелеңді лақтырмас бұрын да, оның кедір-бұдырлығы соншалық, жайылымдағы мал оны құлықсыз жейді. Себеп - қатты кедір-бұдыр және қамыстың сіңірілмейтін заттардың күрт көбеюі.

Шайқурай жапырақты тобылғы - бұта, биіктігі 150 см-ге дейін, қоңыр бұтақ тәрізді бұтақтарда көптеген қолшатыр гүлдері бар. Сәуір-мамыр айларында гүлдейді, маусым айында жеміс береді.

Жайылымда жапырақтар мен жас өркендерді қойлар мен ешкілер ықыласпен жейді. Басқа жануарлар нашар тамақтанады. Құрамында С дәрумені, хош иісті заттар бар. Тау беткейлерінің топырағын нығайтқыш. Жақсы бал өсімдігі.

Жылтыр ши - биіктігі 250 см-ге жететін, сабағы мықты, көпжылдық ірі дәнді дақылдар. Мамыр-шілде айларында гүлдейді. Өсімдік қатты кедір-бұдырлы жапырақтары бар өрескел. Ол жер асты суларының пайда болуына жақын жерлерде кездеседі. Топырақтың үлкен тұздануына төзеді. Жайылымда оны құлағына дейін ғана

ықыласпен жейді, кейінірек ол өте дөрекі болады. Отава чияны ықыласпен жейді. Шөпте, егер құлағына дейін шабылған болса, жақсы жейді. Сапасы орташа азықтық өсімдіктерге жатады.

Орақ тәрізді жоңышқа - биіктігі 20-175 см, салыстырмалы түрде көп, сәждеге немесе өрмелеп өсетін көпжылдық шөптесін өсімдік.жіңішке сабақтарымен. Гүлдері сары. Ең нашар шөлдерді қоспағанда, Қазақстанның түкпір-түкпірінде дерлік шалғынды және құрғақ шалғындарда, шөпті және тасты беткейлерде, орман жиектері мен қиыршық тастарда кездеседі. Маусым-тамыз айларында гүлдейді, күзге дейін жеміс береді.

Азықтық жағынан ол егістік жоңышқадан іс жүзінде еш айырмашылығы жоқ. Ол сондай-ақ жайылымдағы және пішендегі барлық жануарлар жақсы жейді.

Жемдік жем болып саналады. Ол егілген жоңышқаға қарағанда суыққа, құрғақшылыққа және тұзға төзімді, бірақ жайылғаннан немесе шабылғаннан кейін нашар өседі, сондықтан оның өнімділігі айтарлықтай төмен. Қазақстанның солтүстік облыстарында және Сібірдің іргелес аймақтарында өсіруге енгізілген сары және көк (егістік) жоңышқа будандары ерекше құнды. Гүлдену кезінде - жақсы бал өсімдігі.

Лессинг тәрізді жусан - ағаш тәрізді, генеративті, жоғарғы жағында тармақталған (биіктігі 45 см-ге дейін), биік, тығыз шымтезек түзетін көпжылдық өсімдік. Аласа таулар мен төбелердің қиыршық тасты-тасты беткейлерінде, уақытша су ағындарының құрғақ арналарында кездеседі. Қыркүйек-қазан айларында гүлдейді.

Азықтық қатынаста нашар зерттелген. Әдеби деректерге сүйенсек, қойлар мен жылқыларды күзде және қыста қанағаттанарлықтай жейді. Геоботаникалық бақылаулар бойынша, жайылымда оны барлық жануарлар көктемде, жазда және күзде қанағаттанарлықтай жейді. Ерте фазаларда оның құрамында ақуыз көп және талшық аз.

Австриялық жусан - биіктігі 60 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік, аз немесе жалғыз тармақталған және жақсы жапырақты сабақтары және жіңішке, тармақталған, ағаш қабығы бар. Бүкіл өсімдік түкті. Төменгі жапырақтары қысқа жапырақшалы, ал қалған отырықшы жапырақтары екі рет пиннат тәрізді, ұзындығы 1,5-4 см және ені 1-3 см. Себеттер кішкентай, конустық паникулада жиналған. Ол далалық және сортаңды шалғындарда, құмды және құмды топырақтарда, өзен аңғарларындағы құмдарда, тұрғын үйлер мен тыңайған жерлерде арамшөп ретінде кездеседі. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді.

Құрамында эфир майлары, алкалоидтар және глюкозидтер бар. Жайылымда жазда нашар жейді немесе мүлде жемейді. Кейде жазда құрғақшылық кезінде ол өте қанағаттанарлық түрде жейді. Күзде және қыста оны түйелер мен қойлар, аз мөлшерде жылқылар мен ірі қара малдар қанағаттанарлықтай жейді. Дәнді пішендегі австриялық жусанның аздаған қоспасы оның жеуге жарамдылығын жақсартады.

Жіңішке жусан - биіктігі 15-30 см биіктікте көптеген қысқартылған вегетативті және жіңішке, тармақталған генеративті өсімдіктер беретін қалың, көп басты, сүректі

тамыры бар көпжылдық өсімдік. Жапырақтары ені бойынша екі-үш рет пиннат тәрізді, ал қалған жапырақтары отырықшы, аз бөлінген. Гүлдері сары. Себеттер ұзынша, ұсақ, үрейге жиналған. Бүкіл өсімдік бастапқыда түкті, кейінірек түктілік ішінара жоғалады. Сортаң топырақтарда, сортаңды жерлерде, құмдарда, аласа таулардың тасты және қиыршық тасты беткейлерінде кездеседі. Тамыз-қыркүйек айларында гүлдейді.

Қойлар, ешкілер және жылқылар оны жақсы жейді, ал күзде бұл олар үшін жем-шөп. Түйелер оны нашар жейді, бірақ қанағаттанарлық түрде. Ол ерте көктемде қанағаттанарлық түрде жейді, содан кейін жеуге жарамдылық төмендейді және бүршіктену фазасынан бастап қайтадан жей бастайды, жеміс беру кезінде, әсіресе аяздан кейін, жақсы және тіпті тамаша жейді. Химиялық талдау деректері оның жоғары тағамдық құндылығын растайды.

Жатаған кохия (изен, кереук) - көпжылдық өсімдіккейбір авторлар бұта деп атайды) қалың сүректі тамырымен, қатты қысқарған, сүректенген вегетативті өркендер және биіктігі 10-65 см көптеген көтерілетін немесе түзу, жапырақты, тармақталған, қызыл генеративті өркендер береді. Бұтақтардың қолтығындағы жапырақтар, ұзындығы 0,5-3 см және ені 0,5-2 мм, жіп тәрізді-сызықты, өткір. Гүлдері 3-5 шумақтан тұрады, масақ тәрізді-паникулалы гүлшоғырына жиналған. Қазақстанның түкпір-түкпірінде сортаңды жерлерде, жер асты топырақтарында, тасты және қиыршық тасты тау беткейлері мен құмдарда кездеседі. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді.

Кохия дақылдары табиғи жағдайға қарағанда 3-6 есе жоғары өнім береді.

Ерте көктемнен қысқа дейін бағалы жасыл жем-шөп беретін бұл ұзақ уақыт бойы өсетін өсімдік, қыста кепкен күйінде де жақсы жейді. Вегетациялық кезеңнің басында ақуыздың көп мөлшері бар және оны вегетациялық кезеңнің соңына дейін жеткілікті жоғары деңгейде ұстайды.

Сапониндер, алкалоидтар, таниндер, кумариндер, флавоноидтар табылды. Тибет медицинасында ол антигельминтикалық дәрі ретінде қолданылады, тәжірибеде түнбалар тыныс алуды қоздырады және қан қысымын төмендетеді.

Құмдарды жақсы бекітетін құрал сода өндіруге, сыпырғыштар жасауға шикізат бола алады.

Мүйізді теріскен сұр - қатты түкті, биіктігі 30-100 см жартылай бұта. Жапырақтары кезектесіп орналасады, қатты, қысқа жапырақшалы, ланцет тәрізді немесе ұзынша. Гүлдер жұлдыз тәрізді түкті, бұтақтардың ұштарында гүл шоғырына жиналған. Ол далада, тасты және қиыршық тасты беткейлерде, құрғап жатқан өзен түбінде және сортаңды террасаларда кездеседі. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді.

Жақсы жайылымдық-шабындық өсімдік. Жайылымда оны қойлар мен түйелер өте жақсы жейді, ал күзде олар үшін жем болады.

Жылқылар оны нашар жейді, ірі қара мал қанағаттанарлықсыз жейді.

Пішенге гүлденуден кешіктірмей жиналған сұр терескенді барлық жануарлар қанағаттанарлықтай жейді. Ол жануарлардың тәбетін ашатын өсімдік болып саналады, сонымен қатар минералды қоректену үшін қажет.

Сәуір-мамыр айларында басталатын ұзақ вегетациялық кезеңі бар азықтық өсімдік, күздің аяғында аяқталады. Ол шөлдің қатал жағдайларына ерекше бейімделгіштікке, құрғақшылыққа жоғары төзімділікке, ұзақ өмір сүруге және жақсы өнімділікке ие. Сапониндер, алкалоидтардың іздері, С дәрумені табылды.

Ақ алабота (көкпек) - биіктігі 20-50 см, жайылған, қысқа, ағаш бұтақтары бар жартылай бұта. Биіктігі 15-30 см болатын бір жылдық өсімділер. Жапырақтары кезектесіп орналасады, жуан, ұзындығы 0,5-3 см, ені 0,2- 0,7 см, сопақша-сопақша, ұшында доғал. Жапырақтардың қолтықтарында кішірек жапырақтары бар қысқартылған өркендер болады. Гүлдер шиыршық тәрізді гүлшоғыр түрінде жиналады. Толып жатқан сортаңдарда, сортаңды жерлерде, сортаңды саздардың шығыңқы жерлерінде, ойпаңдарда, өзен аңғарларында кездеседі. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді және жеміс береді.

Сұр квиноа (л. ақ) әсіресе сазды шөлдерде көп кездеседі, көбінесе басым өсімдік болып табылады. Гүлдену кезеңінен бастап жайылымда, күзде жеміс бергеннен кейін және қыста оны түйелер жақсы жейді, қойлар мен жылқылар қанағаттандырады. Күзде және қыста қойлар мен түйелерге жемдік жем.

Ерте көктемде жылқылар былтырғы бұтақтарды ықыласпен жейді. Химиялық талдауға сәйкес, оның құрамында салыстырмалы түрде көп ақуыз және аз талшық бар, бірақ ерте фазалардағы барлық қоректік заттардың сіңімділік коэффициенті өте төмен, сәйкесінше осы кезеңдегі тағамдық құндылығы да төмен (40 бірліктен төмен). Жеміс беру кезеңінен бастап талшықтар мен БЭ-нің сіңімділігі едәуір артады, сондықтан күзде жалпы тағамдық құндылығы жаз бен көктемге қарағанда жоғары болады. Жапырақтарда органикалық қышқылдар бар. Жануарлардың тәбетін ашады.

2.2. Жеуге жарамсыз және нашар жейтін өсімдіктер

Дала шалфейі - биіктігі 30-100 см түзу, жоғарғы жағында тармақталған, жақсы жапырақты сабақтары бар көпжылдық шөптесін өсімдік.

Маусым-тамыз айларында гүлдейді, шілде-тамыз айларында жеміс береді. Ол далада, далалық тау беткейлерінде, орман шеттерінде, өзен жағалауларында және шөлді қоспағанда, Қазақстанның барлық жерінде арамшөп ретінде кездеседі.

Жайылымдарда жасыл күйінде ірі қара мал мен жылқы нашар жейді, инодтар қанағаттанарлық. Оны қойлар жақсы жейді.

Австриялық жусан - биіктігі 60 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік, аз немесе дара тармақталған және жақсы жапырақты сабақтары және жіңішке, тармақталған, сүректі тамырсабақтары бар. Бүкіл өсімдік түкті. Төменгі жапырақтары қысқа жапырақшалы, қалғандары отырықшы, екі рет түйіршіктелген, 1,5-ұзындығы 4

см, ені 1-3 см. Ұзындығы 4 см, ені 1-3 см. Себеттер кішкентай, конустық паникулада жиналған. Ол бүкіл замас жерінде дала және сортаңды шалғындарда, өзен аңғарларында және тұрғын үйлер мен тыңайған жерлердегі арамшөптер ретінде кездеседі. Шілде айында гүлдейді - қыркүйекте.

Құрамында эфир майлары мен алкалоидтар бар. Жайылымда жазда нашар жейді немесе мүлде жемейді. Кейде жазда құрғақшылық кезінде ол өте қанағаттанарлық түрде жейді. Күзде және қыста оны түйелер мен қойлар, аз мөлшерде жылқылар мен ірі қара малдар қанағаттанарлықтай жейді.

Жоңғар ирисі - тығыз басылған өркендердің тығыз шымтезегі бар көпжылдық тамырсабақты өсімдік. Өсімдіктің биіктігі 20-40 см. Сәуір-мамыр айларында гүлдейді. Гүлдері ашық көк немесе күлгін түсті.

Жасыл да, құрғақ та жануарлар жемейді.

Түлкіқұйрық брунец - сабағы тармақталған, биіктігі 80-100 см-ге дейін, гүлдері сарғыш реңді ақ түсті. Мамыр-маусым айларында гүлдейді, жемістері шілде-тамыз айларында піседі.

Құрамында алколоидтар софоридин, софокарпин, алоперин бар.

Қойлардың улану жағдайлары белгілі. Брунц алколоидтарының жүйке жүйесіне әсер ететіні дәлелденген.

2.3. Улы өсімдіктер

Жатаған уекіре - биіктігі 15-60 см көпжылдық шөптесін өсімдік мамыр-маусым айларында гүлдейді, шілде-тамыз айларында жеміс береді. Пішенде барлық жануарлар қанағаттанарлықтай жейді.

Құрамында алкалоидтар бар, сондықтан ол улы болып саналады. Жылқылар ащыға аса сезімтал. Алкалоидтардың ең көп мөлшерін ащы емес, оны зақымдайтын саңырауқұлақтар қоздырады. Көбінесе улану шөптің нашар өсуімен және ащының қатты өсуімен жүреді.

Түлкіқұйрық брунец - биіктігі 55-70 см көпжылдық өсімдік. Басылған жұмсақ түктерден шыққан бүкіл өсімдік жібектей ақшыл. Ол жиі кездеседі, кейде кең қопаларды құрайды.

Улы алкалоидтар тұқымдарда (1,64%) және бүкіл өсімдікте гүлдену кезеңінде (2,65%) кездеседі. Өсімдіктің дәмі ащы. Малды әрең жейді.

Қыста тұқымдарды қойлар мен ешкілер жейді, сол кезде олардың қарашықтары кеңейеді. Бұл өсімдікті улы деп жіктеу керек.

Кәдімгі жабысқақ тікенек - биіктігі 20-100 см тұзу, тармақталған сабағы бар бір жылдық шөптесін түкті өсімдік. Шілде-тамыз айларында гүлдейді. Егістіктерде арамшөп ретінде кездеседі.

Жайылымда әрең жейді. Кішкене жапырақтарды ұсақ және ірі қара мал шағып алады. Құрамында май, ақуыз, С дәрумені көп.

Құрамында көптеген алкалоидтар бар. Жемістер қойдың жүнін ластайды.

2.4. Дәрілік өсімдіктер

Дәрілік қандышөп - биіктігі 20-100 см, жоғарғы жағында түйіршіктелген, тармақталған сабағы бар көпжылдық шөптесін тамырсабақты өсімдік. Маусым-тамыз айларында гүлдейді. Тамырларда 16-17% дейін таниндер, эфир майы, кальций оксалаты, крахмал, бояғыш заттар бар. Халықтық медицинада қан кету, диарея кезінде қолданылған. Медицинада және қазіргі уақытта халықтық медицинада - қатерлі ісіктерге, теріге қолданылады аурулар, гомеопатияда - өкпе аурулары, гинекология, диарея, жараларды емдеу, антигельминтикалық, асқазан-ішек аурулары кезіндегі гемостатикалық.

Жалаң мия - биіктігі 110 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік. Өсімдіктің құрамында алкалоидтар, кумариндер, таниндер, флавоноидтар, эфир майы, С дәрумені бар. Ол ресми және халықтық медицинада жоғарғы тыныс жолдарының аурулары кезінде қолданылады, қабынуға қарсы, диуретикалық және іш жүргізетін дәрілердің құрамына кіреді. асқазан мен он екі елі ішектің ойық жарасын емдеуге арналған препараттар, бүйрек үсті безінің қыртысына әсер ететін препараттар, бронх демікпесі, аллергиялық дерматит, экзема және т.б.

Нағыз қазтабаншөп - биіктігі 15-80 см болатын тармақталған тамырсабақты және түзу тармақталған сабағы бар көпжылдық өсімдік. Гүлдері ұзын, тығыз, паникулалы гүлшоғырында, ашық сары түсті, бал иісі бар.

Маусымнан қыркүйекке дейін гүлдейді. Жапырақтардан, гүлдерден және сығылған шырыннан алынған жапырақтар халықтық емдеу практикасында әр түрлі қолданыста болады.

Кәдімгі мыңжапырақ - биіктігі 70 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік. Маусымнан жаздың соңына дейін гүлдейді. Шөптер мен гүлшоғырлардың құрамында эфир майы, фитонцидтер, органикалық қышқылдар, тұтқыр заттар және басқа заттар бар.

Мыңжапырақтың бактерицидтік, гемостатикалық, қабынуға қарсы, ашытуға қарсы, спазмолитикалық және жараларды емдейтін әсері бар.

Кәдімгі бақбақ - биіктігі шамамен 30 см болатын көпжылдық шөптесін өсімдік. Тамыр өзегі, жуан, ұзындығы 20-60 см. Жапырақтары базальды розеткада, жалаңаш, үшбұрышты лобтармен. Гүлдері алтын сары. Мамырдың басынан қыркүйекке дейін гүлдейді.

Тамырларды, сирек жапырақтарды пайдаланыңыз. Өсімдіктің тамыры мен шөбі ащы ретінде тәбетті қоздырады және асқазан-ішек жолдарының жұмысын жақсартады, атоникалық іш қату кезінде холеретикалық және жұмсақ іш жүргізетін әсерге ие. Өсімдіктің тамыры асқазан мен диуретикалық препараттардың құрамына кіреді.

Түлкіқұйрық брунец - биіктігі көпжылдық өсімдік. 40-100 см.

Дәрілік шикізат - шөп. Оның құрамында 30% -ға дейін алколоидтар бар.

Перифериялық тамырлардың спазмы, бұлшықет дистрофиясы, созылмалы экземаны емдеу үшін қолданылады.

3. ТОПЫРАҚТАР

Шаруашылықтың топырағы едәуір алуан түрлілігімен ерекшеленеді. Таулы рельефтің және тау бөктеріндегі ұсақ шоқылардың беткейлерінде зоналық ашық-қызыл қоңыр, таулы кара-қоңыр және кара-қоңыр, дамымаған сазды топырақтар орналасқан. Тегістелген рельеф элементтерінің бойында егістікке жарамды кара-қоңыр топырақтар мен таулы кара топырақтар бар.

Өзендер мен бұлақтар аңғарлары бойындағы, Бұқтырма су қоймасының жағалауы бойындағы басым топырақтар шалғынды-кара-қоңыр сазды топырақтар болып табылады.

Шалғынды сортаңдар да дақтарда кездеседі.

"Қазақстанның таулы және тау бөктеріндегі топырақтарының жүйелік тізімі мен негізгі диагностикалық көрсеткіштеріне" сәйкес Құйған ауылдық округінің жерлерінде топырақтың келесі типтері, кіші типтері, тұқымдары мен түрлері анықталған:

- Оңтүстіктегі кәдімгі кара топырақтар
- Кәдімгі кара-қызыл күрең
- Кара-қызғылт түсті дамымаған
- Ашық-қызғылт кәдімгі
- Ақшыл-қызғылт түсті дамымаған
- Кәдімгі шалғынды-кара топырақты
- Шалғынды-кара-қызғылт кәдімгі
- Шалғынды-ақшыл-қызғылт сортаңды
- Шалғындық сортаңдар

Төменде ауылдық округ аумағында кездесетін ең көп таралған негізгі топырақ түрлерінің сипаттамалары берілген.

Оңтүстіктегі кәдімгі кара топырақтар кара топырақтардың дала таралу аймағының жоғарғы, ылғалдылығы аз бөлігінде таралған. Құйған ауылдық округінің солтүстік және солтүстік-шығыс учаскелеріндегі жердің абсолюттік биіктігі абсолюттік биіктіктен 1200-1500 м-ге дейін көтеріледі.

Атмосфералық жауын-шашынның жылдық мөлшері жылы мезгілде (мамыр-шілде) максимуммен 350-450 мм аралығында ауытқиды.

Жер бедері бойынша бұл аумақтар көбінесе борпылдақ жыныстардан (негізінен лесс тәрізді саздақтардан) немесе қиыршық тасты элювиальды-делювиалды шөгінділерден тұратын, тығыз жыныстармен немесе олардың шөгінділерімен жабылған толқынды-төбелі тау аралық аңғарлар мен толқынды-толқынды орта таулардан тұрады.

Табиғи өсімдік жамылғысы қауырсынды, бұталы және бетегелі өсімдіктер топтарымен ұсынылған. Топырақ түзілу жағдайларына және топырақ түзуші жыныстардың табиғатына байланысты оңтүстік қара топырақтардың ішінде қарапайымдары ажыратылады.

Әдетте, оңтүстік қара топырақтарда қара түсті, тереңдігі ашық топырақ профилі болады, генетикалық горизонттарға жақсы сараланады: қарқынды және біркелкі дерлік қарашірікпен боялған, аздап тығыздалған, түйіршікті немесе түйіршікті құрылымды қарашірік-жинақтаушы горизонты бар. , және одан да тығыздалған, қарашірік-иллювиалды немесе өтпелі горизонты төмен қарай ағарып, қоңыр түске боялады. Түс реңктеріне, құрылымына, тығыздығына және басқа белгілеріне сәйкес олар болуы мүмкінбөлінеді Ад, Ал, Аг; Вi, Вг, ВС қала астылары. Тығыз жыныстармен немесе олардың шөгінділерімен жақын орналасқан топырақтарда төменгі горизонттар бөлшектенуі немесе толығымен құлап кетуі мүмкін.

Гумустың құрамы бойынша оңтүстік қара топырақтар төмен гумусты (басым көпшілігінде) орташа гумусқа дейін болуы мүмкін. Қарашірік дәрежесіне байланысты мұндағы сіңіру қабілеті 22-35 мэкв/100 г аралығында ауытқиды

Карбонаттар мен тұз қышқылынан қайнауды әртүрлі тереңдікте анықтауға болады. Топырақ профилі тұздардан толық тереңдікте жуылады.

Кәдімгі қара топырақтардағыдай, оңтүстіктегі ірі алқаптардың арасында, әсіресе жыртылған алқаптарда шайылған топырақтар бар.

Топырақ түзілу жағдайларына байланысты кәдімгі, терең қайнайтын, карбонатты, толық дамымаған және дамымаған черноземдердің тұқымдары ажыратылады.

Қара-қызғылт топырақтар тік аудандастырудың әсерінен пайда болатын тау бөктеріндегі жазықтардың, тау аралық аңғарлардың және тау бөктерлерінің топырақтары ерекше топты құрайды, алайда олардың морфологиялық көрсеткіштері мен қасиеттері бойынша олар көп жағдайда жазық жерлестерінен аз ерекшеленеді және оларды осы тұрғыдан қарастыруға болады. тау бедері жағдайында тік аудандастырудың әсерінен пайда болған тиісті жазық топырақтардың немесе топырақтардың арнайы провинциялық нұсқалары.

Сипатталған топырақтар шектелген абсолюттік биіктіктер олар орналасқан провинцияларға байланысты әр түрлі және 700-800-ден 900-1200 м-ге дейін ауытқиды.

Жер бетінің құрылымы бойынша сипатталған аумақ алуан түрлі және тау аралық ойпаңдармен бөлінген, кейде өте үлкен аласа жоталар немесе жоталар жүйесін құрайтын аласа таулар болып табылады.

Аласа таулардың жоталары мен жоталары жұмсақ пішінге ие, ал олардың төбелері көбінесе сатылы құрылымға байланысты тегіс, жалпақ және беткейлермен сипатталады

Жер асты сулары 10 м-ден тереңірек жатыр және топырақ түзілу процестеріне әсер етпейді. Қара қоңыр топырақтардың табиғи өсімдік жамылғысы дәнді, дәнді-әр түрлі

шөптесін, дәнді-жусанды, бұталы-дәнді-әр түрлі шөптесін топтармен, әдетте ксерофитті әр түрлі шөптермен және бұталармен ұсынылған. Салыстырмалы түрде жылы және ылғалды климат жағдайында бұл жамылғы биомассаның көп мөлшерін береді, гумустың жиналуына және басым көпшілігінде орташа қалыңдықтағы топырақтардың түзілуіне ықпал етеді.

Механикалық құрамы бойынша сипатталған топырақтар негізінен орташа және ауыр сазды топырақтар болып табылады.

Топырақ түзуші жыныстардың ерекшеліктеріне байланысты кәдімгі (қалыпты) және дамымаған генетикалық тұқымдастар қара қоңыр топырақтар арасында ажыратылады.

Кәдімгі қара-қызыл күрең жер бедері бойынша қара-қоңыр кәдімгі топырақтар кең толқынды аңғарлармен және олардың ең тегіс және тегіс жерлерін алып жатқан толқынды орта таулармен шектелген.

Сипатталған топырақтардың топырақ түзуші жыныстары басым көпшілігі лесс тәрізді саздақтар мен лессалар, сондай-ақ сазды механикалық құрамның элювиалды-делювиалды шөгінділері, кейде шөгінді болып табылады. Өсімдік жамылғысы бетегелі-тырс-жусанды, дәнді-жусанды, дәнді-жусанды-әр түрлі шөптесін, бұталы-дәнді-әр түрлі шөптесін, бұталы-дәнді-жусанды, бұталы-әр түрлі шөптесін-шөптесін түрлерімен ұсынылған.

Топырақтар жақсы сараланған профильмен сипатталады.

Тың игерілген учаскелердегі А горизонты (қалыңдығы орта есеппен 18 см) қоңыр-сұр түсті, тың игерілген учаскелерде ұсақ түйіршікті немесе борпылдақ түйіршікті және егістік алқапта ұнтақ тәрізді құрылымға ие. В көкжиегіне өту, әрқашан анық. В горизонты, жоғарғы қарашіріктен айырмашылығы, негізгі түстің қою қоңыр фонында айқын қоңыр реңкке, кесек немесе ірі түйіршікті құрылымға ие.

Қара каштанды кәдімгі топырақтар жақсы гумусталған. Сонымен, А горизонтында ауыр және орташа сазды топырақтардағы қарашірік мөлшері 3,2-4,2% аралығында ауытқиды, орташа есеппен 3,7% құрайды; жеңіл сазды топырақтарда оның мөлшері біршама төмен - оның мөлшері орта есеппен 3,2%. Гумустың тереңдігімен азаюы айтарлықтай байқалады: В горизонтында оның мөлшері 1,8-3,1%, Вг горизонтында - 1,4-2,2% анықталады, күн көкжиегінде біртіндеп 0,8-1,7% дейін төмендейді.

Жайылым ретінде пайдаланылады.

Қара-қызғылт түсті дамымаған олар ең тік, жақсы жылыған беткейлермен және жоталардың, жоталардың және бөлек таулардың тар шыңдарымен шектелген.

Шөптесін жамылғыны дәнді-жусанды-изенді, бұталы-жусанды-дәнді, жусанды-дәнді дақылдар қауымдастығы құрайды.

Топырақ түзуші жыныстар деп жер бетінен 40 см және одан жоғары қашықтықта жатқан жұқа элювиалды-делювиалды қиыршық тасты саздақтар, тығыз жыныстардың сынықтары немесе массивті кристалды жыныстар жатады.

Сипатталған топырақтардың өзіне тән ерекшелігі - ұсақ топырақты қабаттың қалыңдығы 40 см-ден аспайды, ал морфологиялық көрінісі генетикалық горизонттарға әлсіз дифференциациямен, әдетте, олардың толық емес жиынтығымен және қысқаруымен сипатталады. Ұсақ жер қабатының қалыңдығы орта есеппен 30 см, 24-38 см аралығында өзгереді, А горизонтының қалыңдығы 14 см-ден аспайды.

Топырақтар салыстырмалы түрде жақсы гумусталған - А горизонтында гумустың орташа мөлшері 3,2% құрайды, ауытқуы 2,0% -дан 4,9% -ға дейін, горизонтта В гумустың мөлшері 1,4-2,8% аралығында өзгеріп, орта есеппен 2,0% құрайды.

Әдетте, қара каштанның дамымаған топырақтары тұз қышқылынан жер бетінен қайнап кетпейді және айқын иллювиалды-карбонатты горизонтқа ие болмайды.

Қара-қызғылт түсті, дамымаған топырақтарды тұқымдастарға бөлу жүргізілмейді.

Механикалық құрамы бойынша сазды сорттар басым.

Бұл жерлер жайылым ретінде пайдаланылады.

Ашық қоңыр түсті кәдімгі топырақтар сипатталған топырақ негізгі учаскеде және Қайыңды учаскесінде таралған. Өсімдік жамылғысы бетегелі-тырс-жусанды болып келеді., дәнді-жусанды, дәнді-жусанды-қияқты, бұталы-дәнді-жусанды, жусанды, жусанды-дәнді, жусанды-дәнді-изенді типтер.

Топырақ түзуші жыныстар көбінесе қиыршық тасты элювиалды-делювиалды шөгінділермен едәуір тереңдікте жатқан лесс және лесс тәрізді саздақтар болып табылады; көбінесе топырақтар элювиалды-делювиалды шөгінділерде түзіледі, олардың құрылымы әр түрлі, көбінесе қиыршық тастар қосылып, тығыз жыныстардың қоқысымен немесе соңғысымен жабылады.

Қарашірік горизонтының қалыңдығы А+В, сипатталған топырақтарда 45 см, мұнда ГЕА орта есеппен 16 см құрайды.

Көкжиек әрқашан айқын көрінетін, қоңыр түсті, тығыздалған құрылымды, кесек құрылымды. Мұнда да жағдайлардың басым көпшілігінде қайнау анықталады.

Көкжиек Жылы1 ол әрқашан дерлік ерекшеленеді. Ол алдыңғысынан жеңілірек, тығызырақ; онда қатты қайнау байқалады.

Ұшақтың көкжиегі өте тығыз, толығымен карбонаттармен қаныққан, сондықтан ол ақшыл түске ие.

Ашық қоңыр кәдімгі топырақтардың жоғарғы горизонтындағы қарашірік мөлшері орта есеппен 2% құрайды, 1,3-2,6% шегінде ауытқиды және В горизонтында 1,3-2,1% шегінде ауытқумен 1,4% дейін төмендейді. В2 горизонтында бұл шама дерлік өзгермейді (орташа мәні 1,2%); жалпы горизонтта гумустың мөлшері 0,3-1,1% аралығында, орташа есеппен 0,8% құрайды.

Механикалық құрамы бойынша сазды.

Бұл топырақтары бар учаскелер табиғи жайылым ретінде пайдаланылады.

Ашық қоңыр түсті нашар дамыған топырақтар сипатталатын топырақтар аласа таулар мен тау бөктеріндегі жазықтардың рельефінің әр түрлі элементтерін алып жатқан негізгі аудандарда және Қайыңды учаскесінде де кең таралған.

Ашық қоңыр түсті толық дамымаған топырақтармен әртүрлі пайыздық қатынаста бөлінеді.

Өсімдік жамылғысы жоғарыда сипатталған топырақтармен бірдей топтармен ұсынылған.

Сипатталған топырақтар жер бетінен және профиль бойымен қатты қысылуымен, тығыз жыныстардың жақын төсеніштерімен немесе олардың құлауымен сипатталады. Ұсақ топырақты қабаттың қалыңдығы 40 см-ден аспайды. Горизонттар қысқарады, кейде В горизонты болмайды. А горизонтының қалыңдығы 14 см-ден аспайды.

А горизонтындағы қарашіріктің мөлшері 1,0-ден 3,0%-ға дейін ауытқиды, В горизонтында 0,7-1,7%-ға дейін төмендейді.

Топырақтар, әдетте, сортаңданбаған. Профильдегі тығыз қалдықтың мөлшері 0,04-0,09% -дан аспайды.

Механикалық құрамы бойынша сазды сорттар басым.

Шаруашылықтарда топырағы нашар дамыған учаскелер өнімділігі төмен жайылымдар ретінде пайдаланылады.

Кәдімгі шалғынды-қара топырақты сипатталған топырақтар жақсы таралған және орта және аласа таулы ойпаңдарда дәнді-шөптесін және ши-жусан-шөптесін қауымдастықтардың астында кездеседі.

Қарашірік горизонтының қалыңдығы А+В, синтервальдары 32-39 см аралығында орта есеппен 34 см құрайды. Гумустың мөлшері кейде 20% немесе одан да көпке жетеді. Топырақтың сіңіру қабілеті жоғары (60-80 мэкв/100 г топыраққа дейін). Сіңіргіш кешен негізінен кальциймен, ішінара магниймен қаныққан. В немесе Вг горизонтында тұз қышқылынан қайнау; Қарашірік горизонтының қалыңдығы А+В, 40 см және одан аз. Шудың механикалық құрамы бойынша - сазды. Шалғынды-қара топырақты топырақтары бар учаскелерді шабындық ретінде пайдалану ұсынылады.

Қарастырылып отырған жайылымдар жайылым ретінде пайдаланылады.

Шалғынды-қара-қызғылт кәдімгі қара қоңыр топырақтардың субзонасында таралған, олар таяз бөренелермен, шұңқырлармен, аралық тұйық ойпаңдармен шектеседі.

Өсімдік жамылғысы дәнді-әр түрлі шөптесін, ши-жусан-әр түрлі шөптесін және бұталы-әр түрлі шөптесін-шөптесін қауымдастықтармен ұсынылған, мұнда дәнді дақылдар құрамында: тар түкті, сусымалы бидай шөптері, шалғынды көкшөп, жер қамысы, кәдімгі қамыс, құрама кірпі және тағы басқалар.

Топырақ түзуші жыныстар лесс тәрізді саздақтар болып табылады, олар шалшық шөгінділерімен терең қабатталған, шөгінді қабаттар ежелгі аллювиалды, негізінен сазды шөгінділер.

Қарашірік горизонттарының қалыңдығы $A+B$, 43-58 см аралығында ауытқиды, орташа есеппен 52 см құрайды. Горизонт А, ол әрдайым дерлік А және А1 болып бөлінеді, қою сұр түсті, түйіршікті немесе түйіршікті-түйіршікті құрылымға ие (тың жерлерде). В горизонты үстіңгі қабаттан қоңыр реңкпен, кесек немесе сынғыш кесек құрылымымен ерекшеленеді. Бұл горизонтта, ол, әдетте, В және В горизонттарына бөлінеді, тұз қышқылынан қайнау байқалады.

Топырақтар қарашіріктің жоғары мөлшерімен сипатталады: А горизонтында оның шамасы 3,9-7,8% аралығында өзгеріп, 5,1% құрайды; В, - 3,5%, В және СУ горизонттарында екі есеге жуық төмендейді. Механикалық құрамы бойынша сипатталған топырақтар негізінен орташа және ауыр сазды топырақтар болып табылады.

Жайылымдық жерлер де, шабындық жерлер де пайдаланылады.

Шалғынды-ақшыл-қызғылт сортаңды Сипатталатын топырақ негізгі учаскенің оңтүстік бөлігінде және Қайыңды учаскесінде кездеседі. Өсімдік жамылғысы ши-волоснец қауымдастығымен ұсынылған. Олардың түзілуі таяз жатқан минералданған жер асты суларымен немесе топырақ түзуші жыныстардың едәуір тұздануымен байланысты, эффузиялық ылғалдылық режимі жуу режимінен айқын басым.

Олар 0-30 см қабатта суда еритін тұздардың болуымен сипатталады, олардың мөлшері тұзданудың әлсіз дәрежесіне сәйкес келеді. Олар бетінен қайнайды, олар сортаңсыз да, әр түрлі дәрежеде сортаңдануы да мүмкін.

Механикалық құрамы бойынша сазды сорттар басым. Шаруашылықта осы топырақтары бар учаскелер табиғи ретінде пайдаланылады жайылымдар.

Шалғынды сортаңдар сипатталатын топырақтар Күршім өзені аңғарының жазық ойпаңдарында қатты минералданған (5-50 және $> \text{г/л}$) жер асты суларының жақын (1,5-2,5 м) шөгінділері бар сортаңды жыныстарда түзіледі. Олардың кең таралуы жоқ.

Топырақтар жоғары ағыстардың басым болуы жағдайында дамиды, су режимі негізінен лайланған.

Шалғынды сортаңдар құрамындағы тұздардың құбылмалылығымен ерекшеленеді. Су тасқынынан кейін олардың құрамында ең аз мөлшерде болады, ал күзде суда еритін тұздардың концентрациясы едәуір артады.

Топырақ түзуші жыныстар әр түрлі механикалық құрамдағы қатпарлы өзен шөгінділері болып табылады

Өсімдік жамылғысын көкпек-жусан-дәнді дақылдар көкпек-жусан-биурғұндар бірлестігі ұсынады.

Шалғынды сортаңдар морфологиялық белгілерінің бір бөлігін сақтай отырып, шалғынды топырақтардың сортаңдануы нәтижесінде түзіледі. Бетінде тұздардың бозаруы пайда болады. Қалыңдығы шамамен 4 см болатын томпақ, тұзға қаныққан А0 көкжиегі жиі қалыптасады. Төменде қалыңдығы 10 см-ге жуық қоңыр-сұр, әлсіз

тығыздалған, тұздармен қаныққан А1 горизонты орналасқан. Оның астында көкжиек қоңыр-қоңыр, кесек болып келеді, шамамен 50 см тереңдікте көкжиектермен алмасады - ылғалды, ақшыл түсті.

Шалғынды сортаңдардың профилі жалпы механикалық құрамы бойынша біркелкі.

Топырақта аз мөлшерде қоректік заттар бар. Сонымен, қарашіріктің жоғарғы горизонтында - 0,3-0,9%. Тұздылық жер бетінен өте күшті дәрежеде болады. Тереңдікке байланысты профильдегі тұздардың мөлшері, әдетте, азаяды. Егер жоғарғы горизонттар (0-20 см) әрдайым өте қатты дәрежеде тұздалса, онда төменгі және кейде орта горизонттардың тұздылық дәрежесі өте күштіден әлсізге дейін өзгереді, ал кейде бұл жерде тұздылық болмайды. Қазіргі уақытта шалғынды сортаңдары бар учаскелер жайылым ретінде пайдаланылуда.

4. ЖАЙЫЛЫМДАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ НЕГІЗДЕРІ.

Өсімдік жамылғысындағы өсімдіктер қауымдастығының түрлік құрамы мен жиынтығы тіршілік ету ортасының жағдайларының жиынтығымен анықталады: жер бедері, топырақтар, ылғалдану дәрежесі, тұздану және тағы басқалар.

Далалық зерттеу материалдары бойынша флористикалық тізім 78 тұқымдасқа және 28 тұқымдасқа жататын 103 түрді құрайды.

Тұқымдастардағы түрлердің саны бойынша дәнді дақылдар - 20 түр, композиттер - 18 түр, қызғылт - 11 түр, бұршақ тұқымдастар - 8 түр басым, Лабиат - 5 түр, лалагүл, қарақұмық, жынды - 4 түр, тал, жолжелкен - 3 түр, қияқ, касатик, сары май, герань, сүтті, норичник, ырғай - 2 түр, кипарис, эфедра, Қайың, Қалақай, тұман, қалампыр, жұпжапырақ, тамыр, шырғанақ, қолшатыр, қосжарнақтылар, бораждар - 1 түрден тұрады түріне.

Түрлердің басым көпшілігін (73 түрі - 87%) мал жейді, 2 түрі улы, 6 түрі дәрілік болып саналады.

Құйған ауылдық округі флорасының экологиялық талдауы ксерофиттердің жазық және таулы аймақтарда кең таралғандығын көрсетеді.

Шөптің түрлік құрамында негізгі учаскеде өсімдіктердің көптеген нашар және жеуге жарамсыз түрлері (австриялық жусан) пайда болды. Мұның бәрі жайылымдардағы жүктеменің артуының нәтижесі.

Өсімдік жамылғысының таралуында рельеф элементтері маңызды рөл атқарады. Жалпы, округ аумағында дала дәнді-дақылдары мен бұталар топтары, одан кейін жусандар кең таралды. Олар мал азығының негізгі көзі болып табылады.

Карталарды салыстыру кезінде алынған өзгерістерді келтірейік 1981 және 2022 жылдардағы геоботаникалық зерттеулер.

Сондай-ақ Құйған ауылдық округіне 1981 жылы геоботаникалық зерттеулер жүргізілген Высокогор совхозының жері қосылды.

Осылайша, 1981 жылы Күршім ауданаралық мемлекеттік коммуналдық бірлестігінің жер көлемі 32470 гектарды құраса, 2022 жылы жүргізілген зерттеуде Құйған ауылдық округінің жер көлемі 27490 гектарды құрады. Соңғы 41 жылдан астам уақыт ішінде өсімдіктер қауымдастығының құрамы айтарлықтай өзгерді.

Құйған ауылдық округінің аласа тауларының солтүстік бөлігіндегі учаскелерде Қарабұлақ және Шатыр оңтүстік кәдімгі қара топырақтарда және қара-қоңыр кәдімгі саздақ топырақтарда дәнді-әр түрлі шөптесін өсімдіктер басым (ойықты бетеге, жіңішке аяқты жіңішке, түкті және қызыл қауырсынды шөптер), бұталы-дәнді-түрлі шөптесін өсімдіктер (Сент-Джон сусласы шалғыны, қараған бұтасы, тікенді итмұрын, аласа бадам) жайылымдар. 1981 жылы аталған аумақта бұталы алқаптардың көлемі айтарлықтай аз болды, қазіргі уақытта мәдени-техникалық жұмыстар жүргізілмегендіктен бұталы жайылымдардың көлемі ұлғайды.

1981 жылғы зерттеу нәтижелері бойынша Бұқтырма су қоймасының батыс бөлігінде бұталы жайылымдардың ауданы едәуір ұлғайды. Ал дәнді дақылдар бұталы және жусанды жайылымдарға ауысты. Сондай-ақ, негізгі учаскенің оңтүстігінде жусанды (ақ топырақты және суық) және бұталы жайылымдардың үстемдігі байқалады.

Құйған ауылдық округінің орталық бөлігіндегі Қайнар учаскесінде бұталы жайылымдар үлкен өзгеріс болып табылады, олардың аумағы едәуір ұлғайды.

Шаруашылықтың табиғи азықтық алқаптарының өнімділігін арттыру үшін бірқатар іс-шараларды өткізуге ұсыныстар беріледі. Бұл арамшөптермен күресу қайнар учаскесінде 241 га алқапта өсімдік жамылғысымен қамтамасыз етілсе, негізгі учаскеде 2219 га алқапта және Кердояк учаскесінде тиісінше 525 га жайылымдық жүктемені азайту.

1981 жылы Күршім ауданаралық мемлекеттік коммуналдық бірлестігінің жер көлемі 32470 гектарды құраса, 2022 жылы жүргізілген зерттеуде Құйған ауылдық округінің жер көлемі 27490 гектарды құраса, зерттеу нәтижесінде ауылдық округтің жер көлемі 16 пайызға азайғаны анықталды. совхоздардың басқа ауылдық округтерге ауысуына байланысты.

Мәдени-техникалық жағдайды зерттеулер арасында салыстырған кезде келесі өзгерістер анықталды: 1981 жылы таза жайылымдық алқап - 23650 га, бұта 1400 га; 2022 жылғы зерттеуде таза жайылымдық алқап 22762 га, құлатылған алқап - 1900 га, бұта 11325 га, 6168 га болды. Тапталған жайылымдардың көбеюі малдың шамадан тыс жаюын көрсетеді, соның салдарынан тозған (тапталған) жайылымдар пайда болды. Осы өзгерістердің нәтижесінде бұталы жайылымдардың көлемі бірнеше есе ұлғайып, көктемгі-жазғы-күзгі жайылымдардың көлемі азайды.

Жайылымдық жүктемені азайту ұсынылады.

Қазақстан Республикасының табиғи жем-шөп алқаптарының классификациясына сәйкес зерттеу шекараларындағы табиғи жем-шөп алқаптары мыналар болып табылады : дамымаған қара топырақтардағы орташа және аласа таулы дала, кәдімгі қара қоңыр

және аз дамыған қара қоңыр сазды топырақтар; кәдімгі ашық қоңыр топырақтардағы аласа таулы, сирек орташа жартылай шөлді, аз дамыған ашық қоңыр сазды топырақтар; (саз)шалғынды-қара топырақты кәдімгі шалғынды жайылымдармен және таулы аймақтағы шалғынды-қара-қоңыр кәдімгі сазды топырақтармен; тау бөктеріндегі жазықта кәдімгі ашық-қоңыр, аз дамыған ашық-қоңыр және тау бөктеріндегі ойпатты (саз) жайылымдарда шалғынды сортаңдарда және шалғынды-ашық-қоңыр сортаң сазды топырақтарда.

4.1. Жайылымдарды ұтымды пайдалану.

Малға арналған жайылымдық және жайылымдық азықтың маңызы. Жасыл шөп - жоғары құнарлы азықтық өнім. Ең жақсы жайылымдардың шөптерінде, әсіресе дәнді-бұршақты шөп қоспаларында 100 кг-нан астам 10 кг-нан астам қорытылатын ақуыз және 100-ге дейін азықтық бірлік бар. Сонымен қатар, шөптің сіңімділігі жасыл шөпке қарағанда едәуір төмен (15-20% -ға). Жайылымдағы жасыл шөпте, мысалы дәрумені шөпке қарағанда шамамен 10 есе көп.

Минералды заттар (негізінен кальций тұздары мен фосфор тұздары), олардың жетіспеушілігімен жануарлардың дұрыс өсуі мен дамуы мүмкін емес, жасыл жайылымдық шөпте қажетті мөлшерде болады.

Жайылымдық күтіп-бағу жануарларға жан-жақты қолайлы әсер етеді.

Бұл жануарлардың жақсы дамуына және өсуіне ықпал етеді, олардың денесі әртүрлі ауруларға төзімді болады.

Жайылымдарды ұтымды пайдаланудың негізгі талаптары жайылымдардың жоғары өнімділігін алуға жағдай жасау, шөптің құнды құрамын ұзақ уақыт бойы сақтау, жайылымдық жем-шөппен қамтамасыз ету болып табылады. жануарлардың ең көп саны және мал шаруашылығы өнімдерінің жоғары өнімділігін алу.

Бұл тұрғыда жайылымдардың қосалқы "демалысын" жинақтау мен жұмсаудың маңызы зор.

Жайылымдарды пайдалану кезінде, ең алдымен, мал жаю мерзімдері, биіктігі мен саны, сондай-ақ жайылымдардың қалыпты жүктемесі өте маңызды.

Жайылымдардың өнімділігін қолдау және арттыру жөніндегі іс-шаралар. Жайылымда егін мен жақсы жем-шөп құрамын пайдаланудың барлық жылдарында жоғары деңгейде ұстау ұтымды пайдалану әдістерінің үйлесімі арқылы ғана мүмкін болады.

Шөптерді пайдаланудың жеткілікті қарқындылығымен егінді жоғары деңгейде ұстауға мүмкіндік беретін бірқатар іс-шаралар жүзеге асырылады: жайылымдарды күтіп-баптау шараларын қолдану (тыңайтқыштар енгізу, шөптерді себу, түзетілмеген қалдықтарды шабу және тағы басқалар), мезгіл-мезгіл тынығуды қамтамасыз ету, тұқымдарды піскеннен кейін пайдалану, ауыспалы егіс. жайылымды шабындықпен пайдалану, жайылымдық-жайылымдық жүйені енгізу. Бұл шаралардың барлығы

бір-бірінен ажырамай, белгілі бір жүйеде - жайылымдарда ұзақ уақыт пайдаланылатын жайылымдарға ауыспалы егістерді енгізу арқылы қолданылуы тиіс.

Күтім шараларыжәне сонымен бірге жайылымның шөптік жағдайын жақсарту, оның өнімділігін арттыру, сондай-ақ су режимін жақсарту және реттеу, дөңестерді, бұталарды жою, арамшөптермен күресу және т.б. шараларды қамтиды.

4.2 Жайылымның шөп алқабына әсері.

Жайылымның шөп алқабына әсері. Мал жаю өсімдіктерге үлкен әсер етеді. Шөпті тістеу, зақымдау, құлату, таптау көбінесе оның күйіне әсер етеді. Сонымен қатар, жайылым шалғынды жерлердің топырағына әсер етіп, оны тығыздап, топырақтың физикалық қасиеттерін, су-ауа және қоректену жағдайларын өзгертеді.

Жайылым нәтижесінде өсімдік жамылғысы өзгереді: шөптесін өсімдіктер түрлерінің саны азаяды, негізінен жайылым деп аталатын өсімдіктердің төзімді түрлері сақталады.

Жайылымдарды дұрыс пайдаланбаған жағдайда, құндылығы төмен шөптер көп мөлшерде жиі пайда болады, ірі сабақты шөптер, шөптің сапасы нашарлайды, шөптердің өнімділігі төмендейді. Жайылымның өнімділігі жайылымда мал жайылғаннан кейін тез өсіп, бүкіл жайылым кезеңінде жасыл массаның тұрақты шығуын қамтамасыз ете алатын шалғынды шөптердің болуымен ғана қамтамасыз етіледі. Бұл қабілет көбінесе жайылымдардағы шөптің негізін құрайтын қарапайым дәнді дақылдарға тән.

5. ЖАЙЫЛЫМДАР АУМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Мал шаруашылығы үшін берік жем-шөп базасын құру және жайылымдардың тозу процестерін болдырмау үшін жайылымдарды дұрыс пайдалану қажет, бұл арзан және құнарлы азықтардың негізгі көздерінің бірі болып табылады. Табиғи жайылымдарды ұтымды пайдаланудың негізі жайылым айналымы болып табылады.

Жайылымдық айналым - бұл жайылымдарды пайдалану және күтіп-баптау жүйесі, шөп алқаптарының өнімділігін сақтауға және арттыруға бағытталған. Пайдалану мен күтімнің жекелеген әдістері кезектесіп, жылдар бойынша белгілі бір дәйектілікпен қайталанатын жүйе.

Өсімдіктердің вегетациялық кезеңінің ерекшеліктерін ескере отырып, жайылымдардың белгілі бір түрлерінде шөптерді уақтылы жою; жайылымдық шаруашылықты ұйымдастыруға жұмсалатын шығындардың ең аз мөлшері; жайылымдық алқаптарды, су көздерін дұрыс орналастыру және жануарлардың бос жүруін барынша азайту, қажетті ветеринариялық-профилактикалық талаптарды сақтау.

5.1. Жайылымдарды ұтымды пайдалану негіздері.

Жайылымның шөп алқабына әсері. Мал жаю өсімдіктерге үлкен әсер етеді. Шөпті тістеу, зақымдау, құлату, таптау көбінесе оның күйіне әсер етеді. Сонымен қатар, жайылым шалғынды жерлердің топырағына әсер етіп, оны тығыздап, топырақтың физикалық қасиеттерін, су-ауа және қоректену жағдайларын өзгертеді. Мал жаю нәтижесінде өсімдік жамылғысы өзгереді: шөптесін өсімдіктердегі өсімдік түрлерінің саны азаяды, өсімдіктер.

Жайылымдарды дұрыс пайдаланбаған жағдайда, құндылығы төмен шөптер көп мөлшерде жиі пайда болады, ірі сабақты шөптер, шөптің сапасы нашарлайды, шөптердің өнімділігі төмендейді.

Жайылымның өнімділігі жайылымда мал жайылғаннан кейін тез өсіп, бүкіл жайылым кезеңінде жасыл массаның тұрақты шығуын қамтамасыз ете алатын шалғынды шөптердің болуымен ғана қамтамасыз етіледі. Бұл қабілет көбінесе жайылымдардағы шөптің негізін құрайтын қарапайым дәнді дақылдарға тән.

Жайылымдарды ұтымды пайдаланудың негізгі талаптары жайылымдардың жоғары өнімділігін алуға жағдай жасау, шөптің құнды құрамын ұзақ уақыт сақтау, мал азығын жайылымдық азықпен қамтамасыз ету және мал шаруашылығы өнімдерінің жоғары өнімділігін қамтамасыз ету болып табылады.

Осыған байланысты жайылымдық шөптерді пайдалану кезінде қосалқы қоректік заттардың жинақталуы мен жұмсалуды, шөптердің өсу және даму биологиясы, шөптердің қайта өсуінің маусымдық өзгерістері, жайылымдардың "тынығу" кезеңдері орасан зор маңызға ие. Жайылымдарды пайдалану кезінде, ең алдымен, мал жаю мерзімдері, биіктігі мен саны, сондай-ақ жайылымдардың қалыпты жүктемесі өте маңызды.

Жайылымдардың өнімділігін қолдау және арттыру жөніндегі іс-шаралар. Жайылымда егін мен жақсы жем-шөп құрамын пайдаланудың барлық жылдарында жоғары деңгейде ұстау ұтымды пайдалану әдістерінің үйлесімі арқылы ғана мүмкін болады.

Шөптерді пайдаланудың жеткілікті қарқындылығымен олардың өнімділігін жоғары деңгейде ұстап тұруға мүмкіндік беретін бірқатар іс-шаралар жүзеге асырылады: жайылымдарды күтіп-баптау шараларын қолдану (тыңайтқыштар енгізу, шөптерді себу, түзетілмеген қалдықтарды шабу және тағы басқалар), мезгіл-мезгіл тынығуды қамтамасыз ету, тұқымдарды піскеннен кейін пайдалану, ауыспалы егіс. жайылымды шабындықпен пайдалану, жайылымдық-жайылымдық жүйені енгізу. Бұл шаралардың барлығы бір-бірінен ажырамай, белгілі бір жүйеде - жайылымдарға ұзақ мерзімді жайылымдық айналымдарды енгізу арқылы қолданылуы тиіс.

Жайылымды күтіп-баптау, сонымен бірге оның шөптесін жағдайын жақсарту және оның өнімділігін арттыру шараларына сонымен қатар су режимін жақсарту және реттеу, төбешіктерді, бұталарды жою, арамшөптермен күресу және тағы басқалар шаралар жатады.

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
3-қосымша

Жайылымдық инфрақұрылым объектілері туралы және ауыл шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар туралы мәліметтер

Р/с №	Жайылымдық инфрақұрылым объектілері	Пайдаланудағы жайылым инфрақұрылым ы объектілерінің саны, бірлік	Құрылысты (қ а й т а жаңғыртуды) қажет ететін жайылым инфрақұрылым ы объектілерінің саны, бірлік	Ұзындығы, километр	Ауданы, мың шаршы метр
1	2	3	4	5	6
1.	Суландыру құрылыстары(ұңғымалар, құбырлы және шахталық құдықтар, қазандар)	ш/қ "Бағжан" (Коксеген учаскесі) - 2 ұңғымалар ш/қ " Нурали" (Карагаш учаскесі) - 1 ұңғыма			
2.	Құрылыстар, көпірлер, жолдар				
3.	Мал айдау трассалары, мал тоқтайтын суару алаңдары	1		4,6	
4.	Қой тоғытатын ыдыстар, қора-жайлар мен қоршалған орындар, жайылым қоршаулары, шарбақтар (соның ішінде электр қоршаулар), а у ы л шаруашылығы жануарларын				

	айдап-бөліп жаюға арналған загондар				
5.	А у ы л шаруашылығы жануарларын ветеринариялық өңдеуге арналған бөліністер	Куйған ауылы - 1 Кайынды ауылы - 1 Кайнар ауылы - 1			
6.	Электр және ж ы л у энергиясымен қамтамасыз етуге арналған құрылыстар мен объектілер, жаңартылатын және баламалы энергия көздерін пайдалану жөніндегі объектілер				
7.	С у м е н жабдықтау объектілері тіршілікті қамтамасыз етудің басқа түрлері, персоналдың маусымдық тұруына арналған құрылыстар ж ә н е жайылымдарды күтіп-ұстауға ж ә н е пайдалануға қажетті өзге де мүлік	учаскелердегі бұлақтар: Кулажорга, Шортан, Баты, Макпал, Куриный, Қараөзек			

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
4-қосымша

1-кесте. Ауылшаруашылығы жануарларының иелерін көрсете отырып, олардың саны туралы деректер

--	--	--	--	--	--

№ п/п	Жеке тұлғалардың тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) немесе заңды тұлғалардың атауы	Бизнес сәйкестендіру нөмірі / иесінің жеке сәйкестендіру нөмірі	Бас саны, бас			
			Ірі қара малы	Жылқылар	Ұсақ мал (ешкі)	Ұсақ мал (қой)
1	2	3	4	5	6	7
1	Абдрахманов Даурен Амангельдин ович	820805301075	3			24
2	Абикенов Камбарбек	610810300279	14	8		
3	Абикенов Кахарман	710222300085	5	5	12	29
4	Абитеев Марат	700601302674	24	18	13	32
5	Абылкасымов Шакерхан	440510300162	1		4	14
6	Адрышев Алтай	700611301670	20	20	26	45
7	Айдарханова Шынар	701018400201	8	2	32	11
8	Акажанов Ганеулла	660410303347				79
9	Акибаев Темирхан	541027300061	2			
10	Алексеев Александр Владимирович	540103303165				4
11	Алексеев Василий	660402302226			3	44
12	Аралбаев Калынбек	590101319536	5			
13	Асылгазин Ержан Асылгазинович	731201302413	1			17
14	Атажанов Слямхан	530411300292	13		4	37
15	Ахатов Бакытбек	640112300438	4		6	13
16	Бадылханов Қайрат Бадылханұлы	641111301473	16	10		54

17	Бадылханова Карлыгаш Байзырахимо вна	690111401684	12		4	87
18	Байкуанышев Алмаз	760106301765	4			29
19	Бахтияров К а н а т Ескендирович	810512301833	10	1		46
20	Бахтиярова Раушан Темирхановна	810126402295	3	2		
21	Бейкенов Кайрат Кабдуалиевич	730628300303	19	21	34	69
22	Бейсенбаев Кадылбек	530221300369				29
23	Бейсенбаева Екатерина	670305402445	9			
24	Бекдаиров Ер л а н Аахметұлы	680519300286	5	2		
25	Беков Даулет	830212302705		14		
26	Б е к о в Мураткелды	600203301146		23		
27	Беков Ризабек	630425302167	36			
28	Беков Талгат	770619300639		10		
29	Б е к о в а Ккрманжан Молдажановн а	660215400232	4			
30	Бекова Сауле	571101403872		7		
31	Бердикбаев Алтай	670507300183	4		13	70
32	Бердикенова Анар	720117403166			48	21
33	Беспаев Дулат Кайролдинов ич	751009300344		4	3	41
34	Беспаев Дюсембай	580529300481	11	30		
35	Беспаев Унербек	560502300581	10	8		44
36	Беспаева Миркат Кайрулдинов ич	720101308331	17	48	26	54

37	Биекенов Даулеткан	670726301638	56	17	11	81
38	Биекенов Кайыржан	650611300254	34	10	5	38
39	Борангалиева Ляззат Омирзаковна	600701400370		5		
40	Дукетаев Серик	790726300377		19		
41	Дукетаев Ануарбек	540208300499	5			
42	Дюсупжанов Конысбек	600918300610	5	18	45	14
43	Дюсупов Базылкан Дюсенбиеchia	560101300034	53			
44	Дюсупов Сиявуш	790827300435	139	9		
45	Дюсюпжанов а Багдат	560312400236	6		53	10
46	Екенов Серикбай	600510302926	25	10	23	43
47	Екибасова Гулжан Рантаевна	710604400216	17			
48	Ескужинов Ерхан Сеиткожинов ич	710616300502	1		4	4
49	Жакеев Жумадил	600325302594	7		4	71
50	Жакижанова Нейля	591123401929	4		19	37
51	Жакишов Дархан Кабдоллаевич	780428301472	6	14		
52	Жалдыбаев Еркын Саркымбеков ич	840201301917		25		
53	Жалдыбаева Махабат Саркымбеков на	830223402038	75	55		
54	Жалтыров Жумартбек	500920300839	10		4	59
55	Жамалов Софидин	721212301955	29	28	12	34

56	Жанасбаев Сунгат	780813300358	1		2	22
57	Жандыкеев Оразбек	560902301790	25	10		8
58	Жапенев Адылгожа	530310303051	4	4		14
59	Жаукерова Бикен	460212400806	2	1		
60	Жиетаев Турсункан	490310300500	2		4	
61	Жилкина Татьяна	681109400943	1			
62	Жумадилов Ермек	730308303724		9		75
63	Жуматов Алибек	580117302041	12	6	17	37
64	Жуматов Жанарбек	641114300164	8			32
65	Жунусов Шарип	480325300164			8	22
66	Журтбаев Баглан	660825300130	3	1		19
67	Журтбаев Санат	731031301785	5			
68	Игисинбаева Зайраш	550911400578	19		10	35
69	Игликов Сунгат	710324300149	2		14	33
70	Ис а е в Амирхан	580206301750	3	6	4	23
71	Кабдулдинов Муратбек Рахметтулдин ович	580115301924		2		
72	Кабылов Даулет	630318301701				48
73	Кадырбаева Гайша	730616400750	2		3	23
74	Кайдаров Куандык	880714301170	2	18	12	99
75	Кайдарова Ж а н а р Крайкеновна	680708400481	29		37	68
76	Кайнбаева З а й р а Кабдуалиевна	610919401454	8	20		

77	Кайынбаева Р о з а Жумадиловна	561130401634	29	47		
78	Калабаева Каншай	490708401390	5			
79	Калиакперова А й ж а н Батырбековна	661009402556	6			39
80	Калиев Жомарт	710719300364	6			
81	Калиев Манатбек	680923300662	12			38
82	Канапиянов Талаптан	620122300845	5	5	12	41
83	Каппасов Совет	630108302400			14	33
84	Каримгозин Бахытжан Газизович	710112300166		4		
85	Каримгозин Болат	741205300209		2		
86	Касенов Алтынбек	660822300848	5			113
87	Касыкбаев Калымбек	620509301074	4	18	7	54
88	Кенжегали Уалхан	610102305548		50		
89	Китапбаева Бакытжамал	391103400543	6	2	3	49
90	Кожаметов Адилбек	600504300055			27	30
91	Конкашев Жуман	520215302310				30
92	Косантаев Алтынбек Сейташимови ч	560305301438	11			
93	Кумарова Баглан	601008400197	10	18	47	55
94	Кунанбаев Арман	771130302065	19			
95	Кунапиянова Камшат	510201402894			17	25
96	Кусметова Наталья	650221400200	27	34		
97	Кутешов Бауржан	650228302467		69		

98	Магауянова Жазигуль	520403400243			1	41
99	Магзамов Мурат	700126301496			4	9
100	Маденова Гульнар	850511402959	4			
101	Мадиев Мирамгазы Адылбекович	631118401882			14	2
102	Мадинов Мурат	620901304496			10	27
103	Мажакеева Ж а н ы л Уалиевна	510315403347	9		4	43
104	Мажакеева Сауле	790825402010	9		1	36
105	Мамыржанов Секен	610727300298	30	15	32	66
106	Маусеитов Ербол	640906301650	23	5	8	68
107	Маусумбаев Жумартхан	590614301443	3			58
108	Мехнина Марина Владимировн а	800608403370	2			
109	Молдабаев Исабек	571201301546	10	34		36
110	Молдабаев Нурлыбек	620808302523	9		3	23
111	Молдабаева Кульзада	290202400885	11			58
112	Молдахметов а Зария	430813400362	3		25	32
113	Мукаев Канат Кайратович	890626301421	22	143	9	70
114	Муканов Азамат	740223306005	12	9		
115	Муканов Бакытхан	560415300319		3		
116	Муканов Самат	861123302096	32	91	10	132
117	Муканов Сымбат Толеуханович	881221302042	10	10		
118	Мукашпаев Нурбек	700101317763	14			

	Чериязданович					
119	Мусин Дулат	900819351392	36	6	3	
120	Мухаметжано в Талгат	700304300168		57		
121	Мухаметжано ва Гульнази Жумашевна	711005402030	4	41	4	26
122	Мухаметжано ва Назигуль Жумакановна	740423400159		20		
123	Нажинов Алибек	600818301952				57
124	Нажинов Асылбек	650113301969			2	57
125	Наурузбаев Болаткан Кабдешович	611215303291	26	82	6	36
126	Наурузбаева Нурзаип	500112401632	9			
127	Наурызбаев Максат Болатович	770223300219			5	15
128	Нукушев Берик Аралбаевич	761020300742	3		68	28
129	Нурмуханбет ов Сунгат	711003300087	3	5	7	24
130	Окасов Муратбек	590101316889	7	8		50
131	Ольмесекова Зибагуль Калиакперовна	520524400192	12	1		
132	Омарбекова Казына Омарбеккызы	930404450736	3	8	72	58
133	Оразгалиева Шолпан	431103400216	6		14	48
134	Оралбаев Ерлан	670611300149	5		6	24
135	Оспанова Сабиля	500427401754			5	39
136	Раимханов Талгат	650323301297	3	20	9	27
137	Раймбекова Кайша	560404400098	5			

138	Рахимов Кумаргазы	610503300021	4		12	38
139	Сагатов Жасулан	891205301326	5			
140	Сагидолдина Айгуль	560101416235	7			
141	Сагитжум артов Копжасар	621019300987	88	77	1	243
142	Салимбаев Амантай Макзумович	650721301904	8	2	22	7
143	Саменов Булат Слэмқанұлы	570218302128	10			
144	Сапарғалиев Муслим	770925300573	4		3	17
145	Сегизбаев Бактбек	670614302489	1	6	12	18
146	Сенкибаев Серикхан Турсунканови ч	770414301840	2			12
147	Серигов Ерболат	570611300881	3	13	6	62
148	Слямова Айгуль Махаманкызы	840603402213				28
149	Смагулов Байжан	720731301796	18		56	139
150	Смагулова Гульнази Чапаевна	711104402207	5			
151	Сманжин Манас	640121301079	4			8
152	Сомбаев Арман Серикбекович	740901303908			17	71
153	Станблеков Ерик Нурмуханбет ович	610827300152		12		
154	Сулейменов Ерлан	830820302453	28		32	2
155	Сырымбаев Елтай	540101301198	8			11
156	Ташанов Мерхат	891003300895				59

157	Тащанов Ерлан	680718301884	4	5		54
158	Тащанов Кайрат	630322302068	3		41	65
159	Тащанов Мурат	721227300740	8		7	62
160	Тащанов Нурлан	641115300040	454	153		
161	Тащанова Айман	770615400455	42		2	59
162	Темержанова Канышай	481010400170	1		18	30
163	" КАЙНАР-АЙ Д О С " жауапкершілі гі шектеулі серіктестігі	405400016970	65			
164	Тоембаев Кайрат	620802300386				5
165	Тойшибаева Акерке	860919400932	10	2		
166	Тунгышпаев Аян	850328301662	4	28		
167	Туражанов Серик	750213300033	23	6	2	34
168	Турганбаева Баян	661004400572	10		10	27
169	Умержанова Шамшинур	510401402782	4			
170	Чакенов Сайлаукан Райканович	660611300296	17		13	17
171	Чаянбаев Амангельды	660302302877	25	10		
172	Шагаев Нурмуханбет	590112302454		15		49
173	Шакимов К а н а т Аймакович	760513303338		4	9	16
174	Шарапиев Сембай	560530301481	3	2	68	74
175	Шарафиев Кенжебай Жумаканович	700623300945	8		27	40
Барлығы			2206	1662	1326	4786

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі

бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
5-қосымша

Ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары

Жылдар	Учаскелердің нөмірлері			
	I	II	III	IV
1	2	3	4	5
2026	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске
2027	демалатын учаске	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым
2028	күзгі маусым	демалатын учаске	көктемгі маусым	жазғы маусым
2029	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске	көктемгі маусым
2030	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
6-қосымша

Күршім ауданы Құйған ауылдық округі аумағында жайылымдардың жер санаттары бөлінісінде орналасу схемасы (картасы)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
7-қосымша

**Жеке ауланың ауыл шаруашылығы жануарларын, оның ішінде қоғамдық жайылымдарды
жаю бойынша халықтың мұқтажына арналған жайылымдарды белгілейтін схема (карта)**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
8-қосымша

**Жайылымдардың геоботаникалық зерттеуі негізінде ұсынылатын жайылым
айналымдарыны схемалары көрсетілген ұсынылатын жайылым айналымдарыны схемалары
белгіленген схема (карта)**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
Арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
9-қосымша

Ауыл шаруашылығы жануарларын айдау үшін сервитуттар, мал айдау трассаларын және басқа да жайылымдық инфрақұрылымы нысандарын, сондай-ақ мал қорымдарын (биометриялық шұңқырларды) белгілейтін схема (карта)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
10-қосымша

**Жайылым пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдарды белгілейтін
схема (карта)**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
11-қосымша

Су көздеріне (көлдерге, өзендерге, тоғандарға, қазбатоғандарға, суару және суландыру каналдарына, құбырлы және шахталы құдықтарына) қол жеткізу схемасы

[illegible]

Күршім ауданы
Құйған ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
Оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
12-қосымша

Ауыл шаруашылығы жануарларының басын шалғайдағы жайылымдарға орналастыру схемасы

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--